

DÉLI ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Budapest, 1908.

I. évf.

H. T. F. O.

24. szám.

December 7.

Szerkesztőség: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Egyes szám ára helyben 2 fillér.

Főmunkatárs:
FÉNYES LÁSZLÓ

Felelős szerkesztő:
Dr. VÉCSEY MARCEL

Kiadóhivatal: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Hirdetések millim. számítással díjszabás szerint.

Szombatra tervezik a részleges mozgósítást.

A szociálisták proklamálták a tömegsztrájkot.

Politikai jegyzetek.

— december 7.

Amikor megtelt a kehely Aehrenthal ur végzetes baklövéseitől és a néppárt vezérei interpellációkkal fenyegetődtek: látni kellett volna a miniszterelnök ur fjedt futkározásait, tanácskozásait és teszerelési akcióit a néppárt korifeusaival. Mikor ezeket elhallgattatnia sikerült, egyszeribe megjött a bátorsága és a balpárti Nagy György szombat esti interpellációjára már lekiacinyló hepiaskodással válaszolt Wekerle. Kétségtelen, hogy Nagy György interpellációja nem állott talleyrandi magaslaton; de az is bizonyos hogy Wekerle urnak semmi oka sincsen a henczésre. A külügyi politika irányzásában neki magának éppen annyi szerepe és befolyása van, mint a balpárti képviselőnek. De azért a miniszterelnök ur elbizakodott kijelentéseinek legteljesebb halgatósága a néppárt volt.

Az önálló magyar jegybankkal üzött szédelés nehéz megpróbáltatásokat szerez a koalíciós kormánynak. Itt nem akar szuperálni a szokott recipe. Egy pár nyakas kuruc sehogy se akar leszerelni. Belelovatta magát annak a jelszónak a hajtogatásába, hogy: „vagy meglesz 1911-re a független magyar jegybank, vagy ellenzékbe megyünk”. És nem lesz fuizó, amíg ezt az ügyet nem tisztázzák. Hiába eszelték ki Wekerlék a „katonai engedmények” trükkjét, a függetlenségek egy jelentékeny számú csoportja nem akarja lenyelni az újabb maszlagot. Wekerle most már megrökönyödött. A svéd királyi pár fogadtatási ünnepeinek ürügye alatt felszalajtotta Wienbe a kedves Duci grófot. Igazítsa el ő valahogy ezt a kényes kérdést. Ezalatt itthon a pártban, a Gáll Sándorok puhitják a renitenskedő képviselőket.

A képviselőház szombati ülésén Wekerle a hozzáintézett interpellációra adott válaszában a leghatározottabban megcáfolta a háború híreket és a mozgósítást. Csúpan egy hadtesti védelmi célokra való kiegészítéséről van szó, így mondta. Hát eddig rendben volna a dolog. De a miniszter-

elnök itt adós maradt a felvilágosításokkal a következő kérdésekre: Miért jelentette ki Aehrenthal ur a delegációban, hogy az annexió kérdése a külhatalmakkal teljesen tisztázva és rendezve van? miért állította a külügyminiszter ur, hogy az annexió ténye sem nemzetközileg, sem a balkán népeknel zavarokkal, ellentétlással, sem összeütközésekkel nem fog járni? miként véli kiköszödni Aehrenthal ur a monarchia presztígién a török kormány által ejtett súlyos csorbát? miként véli orvosolhatónak a magyar áru és termények balkán bojkottja által, a magyar nemzet közgazdasági érdekein, a szerencsétlen balkáni politikája által, helyrehozhatlanul és pótolhatlanul ejtett halálos sebeket? és ha mindezen hazugságaiért, megtevesztéséiért, vétkeiért és büneiért helyt állni és azokat jóvátenni nem képes, kérdezzük a magyar miniszterelnök urat, hogy: mi okból nem érvényesíti az osztrák-magyar birodalom külügyi politikájára, törvényadta alkotmányos befolyását az irányban, hogy az az élhetetlen, higvelejtű, ügyefogyott császári kancellár a leggyorsabban és legcsufosabban elkergetessék és kispörtessék ballplatzai residentijából? Ezeket kellett volna kérdeznünk Eötvös Károly és Nagy György képviselő uraknak. Ezekre, bezeg nem tudna Wekerle ur olyan hencgeve válaszolni.

A vörös országgyűlés a tömegsztrájk mellett.

A mozgósítás. — A politikai eunochokká tett vasutasok. — A tömegsztrájk.

— Saját tudósítónktól. —

— dec. 7.

A magyarországi szociáldemokrata párt a választójogi reformjavaslat ellen való küzdelme során több ízben fenyegetett azzal, hogy mindent elkövet, a legszélösebb harcmodortól sem riad vissza a jogszítás megakadályozására. Fenyegetését bevaltoita. Vasárnapra rendkívüli pártkongresszust hívott egybe, amelyen le rhatatlan lelkesedéssel, egyhangulag elhatározták, hogy Andrássy Gyula gróf törvényjavaslatának mai formájában való törvényerőre emelkedését a javaslat keoviselelőházi tárgya-

lásának egy alkalmas pillanatában a politikai tömegsztrájk megvalósításával megakadályozza. Az általános sztrájk végrehajtásával a pártgyűlés a szociáldemokrata párt vezetését bízza meg és felhatalmazza arra, hogy a tömegsztrájk megkezdésének időpontját megallapítsa.

Ezen a következményeiben rendkívül fontoságu határozatain kívül a kongresszus az annexióval szemben is állást foglalt és tiltakozott a kalandos és lelkiismeretlen külpolitika ellen, amelylyel háborus veszedelmeket támasztottak a folytonos mozgósításra a munkásságnak. Még egy harmadik határozati javaslat is került a pártgyűlés elé. Ez Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek ama rendelete ellen tiltakozik, amelylyel a vasuti munkásoknak a szociáldemokrata párt hoz való csatlakozását megtiltotta. A határozati javaslat sorsán azonban nem dönthettek, mert a hatóságok képviselője nem engedte meg, hogy szavazás alá bocsássák. A gyűlésről, imc részletes beszámolásunk:

A kongresszus megnyitása.

A gyűlés reggel kilenc órakor kezdődött az új városháza közgyűlési termében, páratlanul nagy érdeklődés közben. Nemcsak az ülésterem telt meg, de a szomszédos társalgó termek is. A rendezőknek óriási fáradságukba került, míg a kongresszusi tagoknak helyet tudtak biztosítani. Izgatott szóváltások támadtak időnkint s egyre hallatszott a künszorultak méltatlankodása. A zsvaj akkor is csak nagy-nehezen állt el, amikor a pártvezetőség tagjai elfoglalták az előki emelvényt. Kevéssel utóbb fölharant a Marsellaise. Véget érven a forradalmi dal — megválasztották a kongresszus tisztikarát. Előkök Garbai Sándor és Szabó József lettek, jegyzőkké Kitaikát és Martost választották. A hatóságok képviselőitben Máltás Hugó rendőrtanácsos jelent meg a kongresszuson, a melyen 171 fővárosi küldött vett részt. A vidék 179 küldöttel képviseltette magát, a tót bizottság 1 küldöttel, a német hétével, a román egygyel, a szerb egygyel vett részt. Az osztrák szociáldemokrata párt Ellenbogen Vilmos reichsrathi képviselőt küldte a pártgyűlésre. Garbai Sándor üdvözlő szavai-

ra Ellenbogen hosszabb beszéddel válaszolt.

Az osztrák munkásság üdvözlöte.

Az általános választójogot Magyarország kezdeményezte — mondta a többi közt. Ausztria előbb vívta ki magának, tehát kell, hogy most Magyarország, a kezdeményező is hozzájusson. A megszállott tartományok annexiója okozta, hogy az általános választójogot Magyarország nélkülözni kénytelen. Az annexió ára a plurális volt s a vásárt azok közvetítették, akik Ausztriában is kompromittálni akarták a választójogot. Egész Európa Magyarországra néz, a magyar szociáldemokratákra, akik az egyetlen kulturpártot látja ebben az országban. Ausztriában is nagy akadályai voltak a reform megvalósításának, de mégis összeült a népparlament. A magyar szociáldemokrata pártnak sincs oka a csüggedésre.

A mozgósítás.

Az éljenzéssel fogadott beszéd végén Tarczai Lajos emelkedett szólásra.

— Kötelességet mulasztana el a pártgyűlés — mondotta — ha nem emelné fel szavát a háborus előkészületek ellen, amelyben Magyarország kormányának kötelességmulasztása sodorta bele az országot. Ez a háboru nem járhat semmiéle haszonnal, nincsen célja. A magyar kormány megtette azt, hogy amikor a magyar munkásság a jogaiért harcol, felhasználja ennek a munkásságnak a vérért Bosznia leigázására. A titkos mozgósítással szemben nekünk is kötelességünk mozgósítani az ország népét. Nekünk nem a szerb bandák az ellenségeink, hanem azok a bandák, akik ez országban a népnek jogait fosztogatják. (Felkiáltások: Kossuth, Andrássy, a koalíció, az uralkodó osztály, Nagy zai.) A munkásságnak tiltakoznia kell ez ellen a merénylet ellen.

Tiltakozás a háboru ellen.

Indítványára a pártgyűlés a következő határozatot hozta:

Az 1908. december 6-án Budapesten az új városháza közgyűlési termében összeült rendkívüli pártgyűlés minden érzése fölhabarodásával tiltakozik anna kalandos és lelkiismeretlen külpolitika ellen, amely Bosznia-Hercegovina megokolatlan és időszerűtlen annekttálásával európai háboru veszedelmét támasztotta.

Magyarország munkássága felelőssé teszi a kormányt is a lelkiismeretlen anektázásért, mivel az általános választójogot eltemető politikai szédelgésének sikere érdekében nem akadályozta meg a készülő vérontást és részesévé lett annak a könnyelműségnek, amely minden gazdasági haszon és cél nélkül az amugy is nyomorba jutott országra a háborúval járó borzalmas inséget és emberáldozatot kényszeríti ki. A háborus készülődésre, a folytonos mozgósításra azzal felel Magyarország munkássága, hogy tizszerezett erővel dolgozik a párt meg erősödése érdekében, hogy a háborúval és a kormányval szemben megeléghessen történelmi felelősségének és szociáldemokrata kötelességének. Kötelességévé teszi a kongresszus a pártvezetőségnek, hogy rendezzen a háborus előkészületek ellen tiltakozó gyűléseket és minden eszközzel világosítsa fel a munkásság legnépesebb rétegét arról a szörnyű veszedelméről, amelyet a kormány lelkiismeretlensége az országra zúdított.

A jogfosztott vasutasok.

Zajos jelenet következett ezután. Schnoff kongresszusi tag határozati javaslatot terjesztett elő arról, hogy a kongresszus a legenergiusabban tiltakozzék Kossuth-Szterényi rendelete ellen, amelyvel a vasuti munkásoknak a szociáldemokrata párthoz való csatlakozását megtiltották és ezzel a vasuti munkásoknak az amugy is jograbló szolgálati pragmatika 30-ik §-ában foglalt és biztosított politikai szabadságát lébbal típtörték. A javaslat a rendeletet polgári értelemben is törvényellenesnek, jograblásnak minősíti és felhívja az egész művelt világ figyelmét a hallatlan jogtíprásra és azokra, akik azt elkövezték.

Tilos szavazni!

A határozati javaslatot Mátyás Hugó rendőrtanácsos nem engedte szavazás alá bocsátani, mire az egybegyűltek valamennyien fölálltak helyükről s percekig zugott a kiáltás:

— Elfogadjuk!

Garbai Sándor elnök megállapította, hogy bár forma szerint nem történetelt szavazás, a kongresszus a javaslatot mégis magáévá tette.

„Zöld” indítvány a „vörösek” előtt.

Az igazgatóság a következő felszólalás alatt még fokozódott. Egy Strasser József nevű ifju azt az indítványt tette, hogy a kongresszus válaszon új pártvezetőséget, mert a mostani pártvezetőséget nem tartja képesnek az agitáció vitelére és a választói harc vezetésére. Erre bizonyították a többi közt az is, hogy a „Népszava” rendkívül lanyhán kezeli az ügyet és a választói reform betervezését óta alig foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A beszédet folytonos zajos közbeszólások zavarták. annyira, hogy az ifju alig tudta befejezni. Végre is Garbai Sándor elnök szavazásra tette föl a kérdést, napirendre vegyék-e az indítványt. Nagy lármában megtörtént a szavazás, amelynek során a „zöld” indítványra mindössze három kongresszusi tag szavazott.

A tömegsztrájk

Az így igazgatottá vált hangulatban tért át a pártgyűlés a tulajdonképen való napirend tárgyalására. A tanácskozást Kunfi Zsigmond előadó vezette be:

— Az események, amelyek előttünk lejátsszódnak, — mondotta többek közt, — megmutatják, hogy társadalmunk igazi törekvései honnan eredtek. Jelenleg ott állunk, hogy fel kell vennünk a küzdelmet Magyarország népének jövőendő életviszonyaiért. Ebben a súlyos pillanatban gyűl össze a pártgyűlés, amely elé van szerencsém a következő határozati javaslatot terjeszteni:

A magyarországi szociáldemokrata pártnak 1908. december 6-án, Budapes-

ten, az új városháza közgyűlési termében megtartott rendkívüli pártgyűlése Magyarország összes elnyomott osztályainak nevében megállapítja, hogy mindazon tényezők, amelyek kötelezettséget vállaltak az általános egyenlő titkos választójog megalkotására: szöszegést követtek el, amidőn az ígért törvény helyett olyant készítettek, illetőleg olyanhoz járultak hozzá, amely se nem általános, se nem egyenlő, se nem titkos, amely a nép mai jogfosztottságát mindenben fentartja, sőt azzal az alávaló furfanggal és gunynyal tetézi, hogy látszatra jogot ad a népnek, annak értékét azonban a többes szavazatokkal és a nyílt szavazással semmivé teszi. Megállapítja a pártgyűlés, hogy ezen szégyenletes, a népet nemcsak jogától megfosztó, de őt megaláznai is akaró törvényjavaslatnak, amelynek nemcsak főelvi, hanem részletei is csak a jogfosztást szolgálják, a tervezése lehetővé tette csak az illető tényezők teljes politikai és személyi becsületlenségével volt lehetséges. A pártgyűlés megbélyegezvé azt a sokszoros szöszegést, a népnek azt a megcsalását és cserben hagyását, amelynek a kormány választójogi terveze létrejöttét köszönheti, kimondja, hogy ezt az új törvényt rosszabbnak, károsabbnak itéli az eddiginél is s ezért az öntudatos proletárság kötelességévé teszi e javaslat ellen való legmesszebbmenő s legélesebb fegyverekkel megvívandó harcot.

Ennek megfelelően kimondja a pártgyűlés, hogy Magyarország szervezett proletárságának kötelessége a javaslatnak mai formájában való törvényerőre emelkedésének megállítására a képviselőházi tárgyalásnak egy alkalmas pillanatában megvalósítani a politikai tömegsztrájkot.

Ennek végrehajtásával a pártgyűlés a pártvezetőséget bízza meg, amelynek kötelességévé teszi, hogy agitációjával haladéktalanul készítse elő erre a küzdelemre a tömegeket, kötelességévé teszi, hogy a harc összes előfeltételeit megteremtse, a kivitel összes módozatait és részleteit megállapítsa és egyuttal fölhatalmazza a pártvezetőséget arra, hogy a tömegsztrájk megkezdésének időpontját megállapítsa, egyben szigorú kötelességévé teszi minden öntudatos proletárnak, hogy a harc sikere és pártunk lobogójának becsülete érdekében egész erejüknek és képességüknek lathatóságával álljanak az ügy szolgálatába és a pártvezetőség áldozatkész, habozás nélküli támogatásával és követésével diadalmassá tegyék a népiog ügyét.

A kongresszus befejezése.

Percekig tartó lelkes tapsvihár és tomboló éljenzés támadt a beszéd végén, amely megújult, amikor Preisz Mór kongresszusi tag azt az indítványt tette, hogy a határozati javaslatról ne is szavazzanak, hanem fogadják el azt vita nélkül közfelkiáltással. Az elnök ezt megállapította s miután határozatként jelentette ki, hogy Kunfi Zsigmond beszédét röpiratban kiadja a pártvezetőség, berekesztette a gyűlést.

A képviselőház ülése.

— December 7-én. —

A Ház mai ülésén 15 képviselő van jelen az ülés megnyitásokor. Návay Lajos elnököl. Tíz óra 15 perckor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyvet gróf Thoroçkay Miklós vezeti. A kormányt Günther és Josipovich képviselik. Napirenden van az igazságügyi tárca budgetje.

Az első szónok dr. Nagy Dezső, aki a készülő polgári perrendtartásról beszél.

Hadak útja.

Ujabb csapatszallítások. — Szombat a kritikus nap. — Titokzatos merénylet egy határállomáson. — A Balkán újabb eseményei.

— Saját tudósítónktól. —
— december 7.

A harci készülődéseket gőzerővel folytatja az armádia, — minden hivatalos cáfolat dacára is.

A józsefvárosi és ferencvárosi pályaudvarokon tegnap is egész nap folytak a csapatszallítások. A pályaudvarok környékét nagy tömeg lepte el, amely élénk figyelemmel kísérte az előkészületeket. A lembergi és stanislaui gyalogezredek legénysége — mely reggel érkezett Budapestre — és egy tüzérezred indult el Bosznia felé.

Szombatra várják a mozgósítást.

Értesüléseink szerint a katonai parancsnokságokhoz titkos rendelet érkezett, mely már jelzi az esetleges mozgósítás napját is. A kiegészítő parancsnokságok utasítást kaptak, hogy azokat a tartalékos katonákat, akik öt éven belül szolgáltak, készítsék elő a behívásra illetve ezek számára tartsák készenlétben a szükséges felszereléseket. Az utasítás a leghatározottabban jelzi, hogy a mozgósítás — amennyiben ha a hadvezetőség ezt szükségesnek találja — e hó 12-én lesz kihirdetve.

A titkos rendeletnek érdekes intézkedése még az is, amely csak részleges mozgósítást helyez kilátásba. Ugyanis csak bizonyos hadtestek mozgósítását rendelik el s így az egész haderőnek csak egy korlátozott része száll fegyverbe.

Titokzatos merénylet.

Pancsova, dec. 7.

Ma éjjel 1 órakor egy ismeretlen egyén bezörgött a honvéd pöfölszerelési raktár ajtaján, de miután az őrszem felhívására nem jelentkezett, Browning revolverből kétszer belőtt a raktár kapujába. A golyók a kapun áthatva a falba fúródtak. Az őrszem erre kinyitotta a kaput és utána lőtt a menekülő tettesnek. A vizsgálatot megindították.

A Balkán eseményei.

Belgrád, dec. 6. Lapjelentések szerint P u t n i k tábornok vezérkari főnök egésszégére való tekintettel elbocsátatását kérte. A „Stampa” szemére veti, hogy ép a jelen pillanatra vár, amikor távozása szökésnek tűnik fel.

Belgrád, dec. 6. A király ma hosszabb kihallgatáson fogadta P a s i c s o t. A skupstina ma tartotta második titkos ülését, melyen a monarchia háborus készülődései és az ezekkel szemben szükséges intézkedések kerültek szóba.

Belgrád, december 6.

B e r z o v s z k y, a „Novoje Vremja” levelezője a „Politika” egyik munkatársa előtt a következőket jelentette ki:

— Határozottan állítom, hogy mindazt pontosan feljegyeztem, amit Milovanovic külügyminiszter mondott nekem. Szükséges, hogy kiemeljem, hogy arra kértem Milovanovicot, adjá ezt az interjú irásban, vagy hatalmazza fel egyik nézeteit ismerő titkárát, hogy a nézeteket irásban fejtsse ki. A miniszter azt válaszolta, hogy ez nem volna opportunus dolog, ezért diktátuma után irtam. Különösen kiemelem, hogy Milovanovic szavait pontosan feljegyeztem és tiltakozom ez ellen, hogy azzal vádoljanak, miszerint e feljegyzéseket helytelenül tettem volna közzé. Nem vagyok diplomata, így nyíltan beszélek: Kettőnk között az egyik nem beszél őszintén! A jövő fogja megmutatni, vajon ki.

TÁVIRATOK.

Föllázadt török tartalékosok.

Konstantinápoly, dec. 7. A „Jeni Gazetta” jelenti Köprülüből, hogy ott a tartalékosok föllázadtak. Lefegyverzésük közben 1 tiszt, 6 közember elesett, kilenc súlyosan sebesült.

Összeütközés a tengeren.

Riva, dec. 7. Tegnap este a Penazzi és Baldó gőzöskök összeütköztek. Embereikben nem esett kár.

Nagy tüntetések a császárvárosban.

Karddal a tömeg ellen.

— Távirati tudósítás. —

Bécs, december 7.

Tegnap délelőtt német nemzeti gyűlés volt, amelyen a prágai eseményekkel foglalkoztak. A gyűlést mintegy ezer személy látogatta. Gyűlés után kiadták a jelszót, hogy az egyetlen közelében lévő „Menza Akadémika” elé vonulnak.

Dalolva és „Heil!” kiáltások közben vonult a menet a belváros felé. A gyűlésen résztvevők és a rendőrség közt ismételen összetűzésre került a sor, melynek folyamán utóbbiak kénytelenek voltak kardot rántani, de azt nem használták.

Egy véletlenül arra menő dragonos őrmester nagy bajba jutott, mert ellene is állást foglaltak. Ő is kardot rántott és a rendőrség segítségére akart sietni, mi a tömeget még jobban felizgatta. A rendőrség, hogy megvédje az őrmestert, a közeli téparanosnoksági épületbe vitte. Az ismételt összetűzések során összesen 27 embert tartóztattak le, kiknek csak esekély része főiskolai hallgató. Az elfogottakat rövid kihallgatás után ismét szabadlábra helyezték.

NAPIHIREK

A „Népszavát” elkobozták

Izgatta az ügyészséget.

A szociáldemokrata párt hivatalos lapjának, a „Népszavának” tegnapi számában L a n d l e r Jenő dr. T ö r v é n y e n k i v ü l i á l l a p o t t c i m m e l c i k k e t i r t.

Azt fejtegette benne, hogy a vasutasok, akiknek jogait és kötelességeit az 1907. évről kelt szolgálati szabályzat határozza meg, nem kötelesek eleget tenni azoknak a rendelkezéseknek, melyeket a további vasuti szerencsétlenségek megakadályozására K o s s u t h Ferenc kereskedelemügyi miniszter és S z t e r é n y i József államtitkár a minap adtak ki. Végül arra a konklúzióra jutott, hogy a vasutasok, akiknek érdekeit ez a rendelet sérti, szegüljenek ellene a rendeletnek és tagadják meg az engedelmet.

A cikkben a királyi ügyészség igazgatóját látott és felhívta M a r c z e l l János vizsgálóbíró, hogy a lap tegnapi számát foglalassa le.

A vizsgálóbírói végzés alapján K a t o n a Rezső rendőrfogalmazó, akit a rendelkezés végrehajtására a VII. kerületi kapitányság küldött ki, megjelent a „Népszava” szerkesztőségében, kiadóhivatalában és nyomdájában és az összes lappéldányokat — talált még vagy tizenkettőt — lefoglalta.

Ezután rendőrök jártak végig a kávéházakat és tőzsdéket és ott is lefoglalták a „Népszava” példányait.

Legelősbőv
bevásárlási
forrás!

háztartási cikkekben
és korcsolyákban.

Biró Albert

vaskereskedése

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 57. szám.

Kitüntetett műbarát. A Budapesti Közlöny jelenti: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Nemes Marcel budapesti lakos, székesfevárosi bizottsági tagnak és tiszteletbeli árvaszéki úlnöknek, kulturális téren tanúsított áldozatkészsége elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.
Kelt Bécsben, 1908. évi november 27-én.

Ferencz József s. k.
Zichy Aladár gróf s. k.
Nemes Marcel egyike a legrokonszenvesebb magyar műbarátoknak, aki szeretettel támogatja a művészek minden ágait.

Királyi kitüntetések. A király Csélik István nyugalmazott gazdasági akadémiai tanárnak a királyi tanácsosi címet, Weisser Frigyes kisbéri ménes-állatorvosnak a koronás arany érdemkeresztet, dr. Perstorfi Lovag Schlessl Ferenc kabinetirodai igazgatónak a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta.

Matlekovic Sándor jubileuma. Az Országos Iparégyesület — abból az alkalomból, hogy elnöke Matlekovic Sándor belső titkos tanácsos, most töltötte be tagságának negyvenedik esztendejét — ma diszülést tartott. Az ünnepségen a kereskedelmi kormányt Sztérenyi József államtitkár képviselte. Az ünnepelt Falk Zsigmond lovag üdvözölte az Iparégyesület nevében, majd Sztérenyi József államtitkár tolmácsolta a kereskedelmi kormány üdvözlését. Lánosz Leó a „Kereskedelmi és Iparkamara” nevében köszöntötte Matlekovicsot. Az ünnep után lakoma volt, melyen számos felköszöntő hangzott el.

A komáromi gyilkos betörő elfogatása. A fővárosi rendőrség lefoglaltatta Sarudi Jánost, aki a fővárosból örök időre ki van tiltva. Az a gyanu ellene, hogy ő követte el Komáromban a múlt héten dr. Tóth József ügyvédjelölt lakásán a betörést és ő sebezte holtra menekülése közben az eléje állott Holzmannt a tisztelgetést. Sarudi tagad és alibit akart igazolni, de eddigelé sikertelenül.

Betörés. A Bárd Ferenc és testvére cég zeneműkereskedésében a Kossuth Lajos-utcában betörő járt az éjjele. Az udvari ajtón jutott be az üzletbe és alkulcsosul felnyitván a pénztárat 1600 korona készpénzzel tovább állt. Az ismeretlen tettest keresik.

Robbanás a jégen. Különös szerencsétlenség történt tegnap délután egy üllői-úti jégpályán. Titokzatos módon egy töltény került a jégre és egy Farkas Ede nevű 12 éves tanuló kocsolyája alatt explodált. A golyó a fiu karjába fúródott. Eleteszélyes sebbel a Szent István kórházban ápolják.

Szerencsétlenség a nyugati pályaudvaron. Ma uharadt József 26 éves vasúti munkás szerencsétlenül járt ma reggel a nyugati pályaudvaron. Tolatás közben két kocsi ütközöttje közzé került és bordái, melle össze-törték. A mentők beszállították a Rokusba.

Elgázolt gyermek. Vasárnap délelőtt a Lipót-köruton egy bérkocsi elgázolta Tomá Margit öt esztendősi leánykáját. A lelkiismeretlen kocsis tovább hajtott, mintha misem történt volna. A súlyosan sérült gyermeket a mentők vették gondozás alá és a szülők lakására vitték. A rendőrség nyomozza a kocsisat.

Öngyilkos hivatalnok. Bem József 28 éves hivatalnok tegnap délután Váci-körúli lakásán fűbe lőtte magát és szörnyen halt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

A Royal-Orfeum új műsora. Elsőrangú nevetettő bóhozat kerül most színre az új műsor keretében az „Egy perc késés” és „A primadonna”, melyek oly állandó derűtséget tartanak a nézőtérben, aminő csakis szellemes francia bohózatoknál képzelhető el. Elsőrangú az attrakciós műsor is és pedig Coco, az emberi pávián mulatságos jelenetében, a „Maxim”-ban keltett szenzációt, ugyszintén Little Pafi, ang. exentr. komikás, Seymour Duo, Les Tongres, Les Figinis, Révész Ilonka cabaret-művész, Ujváry Károly magyar komikus stb. A télikertben reggeli 5 óráig Cabaret és táncelőadások folynak.

Revolveres háziur.
Belelőtt a lakójába.
Saját tudósítónktól.
december 7.

Donbauer Antal újpesti háziur, a Zápolya-utca 36. sz. alatti bérház tulajdonosa — erélyes férfiú. A lakóval nem érintkezik másképp, csak revolverrel...

Ma reggel is beállított az egyik lakóhoz, Kaczér Dávid cipészhez, akivel házbér-differenciái voltak.

Szó-szót ért, Kaczér kalapácsal argumentált, Donbauer ur revolverrel. A revolver természetesen meggyőzőbben tudott érvelni és így Donbaueré lett az utolsó szó... A lakót nyakon ütötte a golyó és vértől borítva, némán összerogyott.

Az előhívott mentők beszállították a súlyosan sérült Kaczért a gróf Károlyi-kórházba. A revolveres háziurat a rendőrség előállította. Azzal védekezik, hogy a fegyver véletlenül slitt el.

A rendőrség, a jámbor újpesti policáj, elhitte és szabadon bocsájtotta.

TÖRVÉNYSZÉK:

Szótába szállt a vádlott... Bellovics Kálmán ittas fővel rálőtt a múlt télen Budán egy kocsma előtt Ziegler József, akit állan talált a golyó. A törvényszék ma ítélték volna Bellovics fölé, de a tárgyalás elmaradt, mert a vádlottat le-szólitotta az armádia vezetősége Bosznia-ba.

Megölte a cimboráját. Grün Frigyes ez év augusztusában verekedés közepette melibe szurta egy Róth Salamon nevű barátját, aki behalt a sebesülésbe. Grün fölött Zsitvay Leó elnöklétével ma ül törvényt az esküdttörvényszék.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET:

(—) **Király-Színház.** Kacsoli Pongrácz új eredeti operettje, a „Mary-Anne” szombat esti premierje, a szerző személye iránt megnyilatkozó rokonszenv dacára, elvitathatlan, teljes balsikerrel járt. A helyiél közszel szép zeneszámokkal gazdagított operette bukását főképp a szerencsétlenül megválasztott szövegkönyv okozta, mely teljesen alkalmatlan volt arra, hogy a nagytehetségű szerző képességeit valamely egységes zenestilusban érvényesíthesse. Másodsorban a mindenképpen gyenge előadás járult hozzá ahhoz, hogy az operett a premiere közönségére intenzívebb hatást gyakorolni nem volt képes. A népszerű zeneszerzőt a közönség, különösen az első felvonás után mégis rokonszenvének tüntető megnyilatkozásaival halmozta el. Az új operett a Király-Színház színpadán aligha fog jubiláris előadásokat megérni. Az idei szezon slágerje csak nem akar elkövetkezni.

(—) **Vígjáték.** Fiers és Caillaudet szenzációs vigjátékából, a „Király”-

ból, melyet Molnár Ferenc szakavatott tolla fillettett át magyarra, annyira előrehaladtak a próbák, hogy a színmű, amelyben a színház legkiválóbb erői működnek közre, teljesen kész az előadásra. Azonban Donnay színműve, a „Visszatérés Jeruzsálemből”, előadásról előadásra olyan tömeges látogatottságnak örvend a közönség részéről, hogy az igazgatóság a „Király” premierjét a jövő hétre volt kénytelen elhalasztani. Ezen a héten a „Visszatérés Jeruzsálemből” öt estén szerepel a műsoron, a hét többi estéjére pedig a színház legvonzóbb műsordarabjai vannak előadásra kitűzve.

KÖZGAZDASÁG.

A Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság december 5-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az alaptőkét 600.000 koronáról 1.200.000 koronára emelték föl. Az alapszabályok némi módosítása után a közgyűlés beválasztotta az igazgatóságba: gróf Lónyay Gábort, gróf Zichy Istvánt, Földiák Gyulát, Heidelberg Sándort, Hoffmann Armin és László Fülöpöt: a felügyelő-bizottságba: Keviczky Sándort, dr. Pallay Sándort és Pallós Ignácot. Az igazgatóság elnöke gróf Lónyay Gábor lett.

TÖZSDE.

A mai előtőzsde barátságosabb külföldi politikai hírekre elég szilárdan indult. Jegyeztettek a következő áriolyamokon:

Oszttrák hitel	619.44
Magyar hitel	719.—
Leszámloló	464.—
Jelzálogbank	415.—
4%-os M. koronajáradék	91.30
Rimamurány	522.—

Sport.

(—) **Football.** Ferencvárosi T. C. — I. Vienna F. C. 3:0 (1:0). Dacára a hideg időjárásnak, mintegy 4000 főnyi közönség előtt folyt le a fenti mérkőzés. A játék lefolyása röviden a következő: F. T. C. kezd. Egy ideig közepen folyik a játék, mindkét csapat sokat hibáz. A 10 percben Schlosser szép driblinggel a kapu előtt terem, de a lövés pillanatában durván elgáncsolják. A megittelt 11-esből ugyanó szerzi meg a vezetést. Ujra kezdés után a mérkőzés kezd unalmas lenni. Szabadugrásokkal, tacsokkal és egy a magyarok javára megittelt eredménytelen kornerrel a félidőnek vége. A második félidőt F. T. C. vehemens támadása vezet be, aminek eredménye a 2. és a 10. percben egy-egy korner. Majd a csatársorban a fent említett változás áll be. Láthatólag élénkül a tempó. Seidler lerohan, szép beadását Weis a goalba nyomja. Továbbra is a Ferencváros van offenzívában. Korody a 31 percben biztos goalt hibáz. A F. T. C. szebbnél szebb támadásokat vezet, de Wien védelme résen van. A 40. percben Schlosser az ellenfél védelméből kiszökve, védhetetlen goalt lő. Bíró: Feléry Ákos (B. T. C.)

Ajándékok:
ezüstből 2, aranyból 6, ékkövesek 30, ébresszőórák 4, zsebórák 6, ingaórák 14 koronától feljebb csak jobk kivitelben beszereshetők

Gáti és Szabó órásszerző és órásszállító
Bécs-utca 9., az Erzsébet-tér mellett.

Nagyobb ezüst tárgyak és ékszeret gyártanak is. Előtrött órák és ékszerök igen kis költséggel helyrehozhatók, vagy becserelelnek. Tessék czimlinket tárczájába tonni, alkalomadtán hasznát veheti.

ROYAL ORFEUM

Minden este 8 órator
A primadonna | Egy perc késés
kacsnagató előadások.

10 elsőrangú COCO attrakció

A télikertben reggeli 5 óráig **ROYAL CAFARET** jegyek elővétel nélkül a nappali perzt van, Bárd és Molitor jegyirodájában a Koutine dohány, nagyáruházban válthatók.

„TURUL” takarékhitel-szövetkezet
(„TURUL”-Népbank)
Nagymező-utca 37—39. sz.
Kölcsönöket nyújt előnyös feltételek mellett.

Rum és likőr
előállításához küld utasítást
ingyen
WATTERICH A.
Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Legjobb és legszebb
CZIPŐK
BENCZE ÉS TÁRSA-nál
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 2.

A **KOBRÁK**-cipők egyedüli elárusítója a Belvárosban

Kiadja:
A „DELI ÚJSÁG” LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

ESZTERGAPADOK új és használt mindenemű **SZERSZÁMGÉPEK**
minden méretben, csődítésmódtól származók, nagy mennyiségben és darabonként is minden elfogadható árért eladóak
Telefon 34—36. **Grünspan Izidornál, Budapest, V., Váci-ut 24.** Telefon 34—36.

KIRÁLY-kávéház

Erzsébet-körút 53.
Esténként
36-ik RÁCZ LACZI
és jeles zenekarának hangversenye.
Minden délután katonazás.

Látta-e már nappal?

 a Lukács Kocsomóló a 7. sz. alatti palap- és nyaksendő-újdonságok kiállítását?
Ha nem, nézze meg!
Ott egy valódi angol kemény nyaksendő-halap 5 és 7 korona, egy valódi olasz puha kalap 4 kor.

A veszedelmes ponyvairódlalom ellensúlyozására készült a

Detektív krónika

Szerkesztő: FRANKA JÁNOS
Ara 12 fill. minden példánytisztsádban.

Megnyilt a Tisza-Szálló

Tisza-szálló épületében
Budapest, VI., Révay-utca 24. sz.
Havon szoba, villanyvilágítás, rézágypalka. Hónapos és napos szobák 1 frtől feljebb kaphatók. Hónapos szobák ára 30 forint.

 Valódi porosz szalonkőszobát és kőköszöket a leggyorsabban és legolcsóbban szállítanak.
Rédei és Társa
Központi iroda:
V., Béla-utca 4.
TELEFON: 36-83.

Műlgyek figyelmébe!

Kosztümök	K 32.-
Divatalk.	5.-
Selyembn.	12.-
Szővetblúz	7.-
Flanellblúz	3.50
Clothjupon	3.50
Selyemjupon	12.-
Pongyolák	6.40

Vásznak, női fehérenemű, Agymarturák és ruhakelcsék rendkívül olcsó elárulása.
ERDŐS ARMIN
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 30. sz.

Pénzt butorra,
zongorára, Butort, zongorát, hintót, autot, mobil, kurrens-árut, varrógépet, kerékpárt, stb. feltűnő utánysan beszerítünk.
Tarszik és Társa VI., Gyár utca 21.
Telefon szám 83-97. Már beraktározott tárgyakat magasabb előjeggyel kiváltunk. Ügynökök és üzletalánok magas jutalékban részesülnek.

KOVÁCS GYULA

zongora-termel
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Fe enc József-tér 5-6
TELEFON 110-66.

Keleti pályaudvar,
nagy szálloda
Budapest, VII., Thököly-ut 18. sz.
A keleti pályaudvar indulási oldalán. A legnagyobb komforttal berendezve. Szobák 2-40 koronától kezdve, villanyvilágítással együtt. Kereskedelmi utazóknak 20 százalékos engedmény.
HERSCH SAKU tulajdonos.

Nagy karácsonyi vásár

Bluzkülönlegességek, kosztümök, aljak és pongyolák
Faludi Lászlónál
Budapest, VI., Andrássy-ut 48.
(Oktogon.)

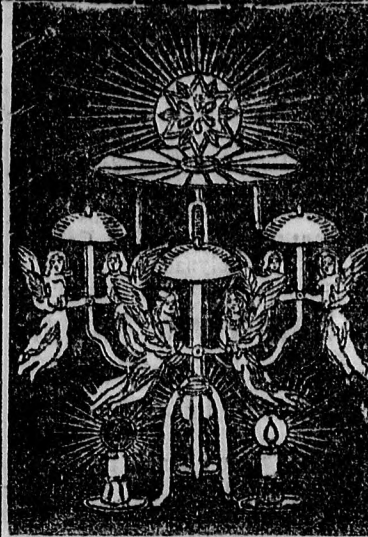
Putzer György
Gyógyforrás-Szálloda (Budán)
udvar- és kerthelyisége
a Lukács tórdővel szemben.
Megnyilt. Telefon 107-08.
Minden **SZALAY GYULA**
híres szolista zenekara hangversenyez.

Varrógépek újondatajuk, félaron, Singer női varrógép 27 forint, karkasszós női varrógép 40 forint, centrálbabin női varrógép 55 frt., karkasszós női varrógép, 6 firkos, díszes kiállításban 50 frt., centrálbabin női varrógép 55 frtként, remek kivitelben, 55 forintért kapható Krausz Henriknél, Budapest, IV. kerület, Veres Pálné-utca 40. földszint. Ügynökökkel nem dolgoztatok.

Butor. Arveresen vett régi, valamint új butorokban nagy választék állandó nagy raktár csillároknak, lámpáknak, szőnyegeknek. Fali órák, zongora, pianó, teljes rodal berendezés, mindent a legjobb, a legszebb kivitelben árusítunk legolcsóbban.
ANSEL és TARSÁ
Dohány-utca 22. sz. Holló-utca sarkán
Telefon (László E.) 17-78.

Biztos gyógyulást találhat bárki, aki
TITKOS BETEGSEGBEN
szorvos és pedg: húgyúti e. hólyagbajok, húgyvesztékületek, vizeletiravarok, éjeli magömlések, sebek és bujkoros bántalmak (síphilis), az ünfertőzős utóbajként fellépő idegbajok, korai fértőző oligyengülés, bármily békítések stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan lelt. ismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljú k. bogy forduljon teljes bizalommal
Dr. FABINYI
v. körhási orvoshoz aki a húgyvesztési és bujkoros osztályon sok éven át működött.
Férfigyengeség (impotentia) még öregben egyenként is meglepő az eredmény. **Biztos siker** a honoriárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz, kívánatra gyógyszernek.
Rendele 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapesten, Rákóczi-ut 8 A. szám.
(Áttaróház, a Fannentia-szállóval szemben) Lépcsőhási bejárat. - Külön városzobák

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
Karácsonyfára való dísz

angyal-harang

ára **1** korona.
Minden karácsonyfára könnyen megcsinálható. Gyertyatartókkal, 8 "parauranggal, becsiszolt 6 angyallal és becsiszoltokkal, mely a meggyújtott gyertyák által keltetett hősegélytől magától körben forog és közben általában valóságos égi anyagi hangokat cseng. Teljes magassága 30 cm. Szükséges vidékre becsiszolt 1 korona 8 fillér. Eüdesen beküldése inallat.
Karácsonyi képes nagy árjegyzék az összes legúj árcsúskokról kívánatra tag-on b. barmenive

ÖN BÉREL
EGY ÖCSKA ZONGORÁT VAGY PIANINÓT ÉS **KIDOB.**
HAVONTA 12 VAGY 16 KORONA KÖLCSÖNÖZDÉRE PÉNZET KAPDÁ ZONGORÁJÁNAÉRE
HA FIZET
HAVONTA 20 KORONÁT KAP EGY KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYÚ LEGMÓDERNEBB KAROMPÉDALÓS ÉRCEZÉNCÉLTÖKÉS KERESZTÜRÖS TETSZÉSE SZERINTI SZIMBEN-ÚJ ZONGORÁT VAGY PIANINÓT NEM IRÁRÁ VÁLTÓT. NEM ÁLLT KEZET ÉS NEM FIZET BANKKAL HÁMATOT ÉS MÉGIS TULAJDONA LESZ A ZONGORÁJÁVAL IDENLISÁR SZOLID LIBERÁLIS MÓDON KAPHATÓ KIZÁRÓLAGOSAN **CSAK**
STERNBERG-DEZSŐ
ZONGORÁ ELŐRSI ÉS KÖLCSÖNZESI TELEPÉN LISZT FERENCZ-TÉREN BUDAPEST VI. AZ ORSZÁGOS ZENEAKADEMIAVAL SZEMBEN. ZONGORÁK BECSERÉLESE JOUVÁRAN HANGOLÁSOK LEKÖLCSÖNZÉSÉRE

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRÁZLETE.
Alapítottott 1847.
J. Brausweller János
szab. chronometere és mások. Gőztalálójú a remesztérr ingesóráknak stb. stb.
ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék barmenive levélben postáson csatálható.

Grammofontulajdonosok
LEMEZEIKET LEGELŐNYÖSEBBEN VÁLTOZTATHATJÁK a Grammofonhanglemezek központi kicserélési telephé Budapest, V.I., Dohány-utca 30. Prospektus és lemez-jegyzék ingyen 10,000 új zene- és rock-felvétel. Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, hűber stb.
Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók.
Külön osztály készült grammofonokból és lemezekből

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.